

Sygn. akt VIII GC 672/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Częstochowie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: As. SR Piotr Światała

Protokolant: sekr. sądowy Olga Ciura

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2018 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa

K. W.

przeciwko

„(...) Towarzystwo(...) Spółkę Akcyjną (...)” w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo w całości,
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 672/18

UZASADNIENIE

Powódka K. W. wniosła pozew przeciwko pozwanemu (...) S.A. V. (...) w W. o zapłatę kwoty 899,90 zł z odsetkami oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, iż domaga się od pozwanego zapłaty kwoty 50% podatku VAT od naprawy pojazdu, w związku ze szkodą, za którą odpowiedzialność ponosi pozwany.

Pozwana wniosła sprzeciw od wydanego w sprawie nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Wskazała iż naprawiany pojazd był przedmiotem leasingu, a zatem to leasingodawca jest osobą poszkodowaną a nie powódka. Tym samym, pozwany odmówił wypłaty odszkodowania w kwocie brutto.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 grudnia 2014 roku K. W. (dalej także: korzystający) oraz (...) S.A. w P. (dalej także: finansujący) zawarli umowę leasingu operacyjnego, którego przedmiotem był samochód osobowy M. (...). Leasing został zawarty na okres 36 miesięcy, tj. do dnia 3 grudnia 2017 roku. Integralną częścią umowy było polecenie wydania i upoważnienia do używania w Polsce i za granicą oraz ogólne warunki umowy leasingu (dalej: OWU). Zgodnie z pkt 3.6. OWU korzystający miała obowiązek otrzymywać pojazd w należyтым stanie, dokonywać (w ASO) na własny koszt przeglądów, konserwacji i napraw pojazdu, które byłyby niezbędne do zachowania pojazdu w stanie niepogorszonym, z uwzględnieniem jego zużycia wskutek prawidłowego używania. Stosownie natomiast do zapisów pkt 10.19 OWU w przypadku szkody częściowej, korzystający niezwłocznie zleca naprawienie przedmiotu warsztatowi naprawczemu

oraz dokonuje czynności związanych z likwidacją szkody wymaganych przez ubezpieczyciela. Finansujący upoważni korzystającego lub warsztat do odbioru odszkodowania, jeżeli korzystający należycie wywiązuje się z umowy i nie zalega z płatnościami. Jeżeli korzystający wywiązuje się z umowy, finansujący przeznaczy odszkodowanie na pokrycie kosztów naprawy pojazdu i poleci ubezpieczycielowi wypłatę odszkodowania bezpośrednio do warsztatu naprawczego z przeznaczeniem na pokrycie kosztów naprawy. Warsztat naprawczy wystawia fakturę (rachunek) dokumentującą naprawę pojazdu na korzystającego.

Przedmiot leasingu był wykorzystywany przez K. W. zarówno do prowadzenia działalności gospodarczej jak i w życiu prywatnym. Powódka jest podatnikiem podatku od towaru i usług (dalej: VAT).

(dowód: umowa – k. 11-12, polecenie wydania – k. 14, OWU – k. 15-17, zeznania w charakterze strony K. W. – k. 64-65)

We wrześniu 2016 roku doszło do szkody w pojeździe M. (...), będącym przedmiotem wyżej opisanego leasingu. Winnym zdarzenia została uznana kierująca pojazdem, który miał ubezpieczenie OC w pozwanej Spółce. K. W. odstawiła pojazd do naprawy do (...) Sp. z o.o. we W.. W dniu 7 października 2016 roku podmiot ten wystawił na rzecz K. W. fakturę VAT na kwotę 7.825,21 zł netto (podatek VAT – 1.799,80 zł) oraz 9.625,01 zł brutto. Zgodnie z treścią oświadczenia K. W. zawartym w treści faktury, była ona podatnikiem VAT i miała możliwość rozliczenia 50% podatku VAT. Wobec tego, kwota 899,90 zł została przez nią uiszczona kartą płatniczą, co wynika z treści faktury.

(dowód: faktura – k. 13, zeznania w charakterze strony K. W. – k. 64-65)

W dniu 15 lutego 2017 roku (...) Sp. z o.o. we W. wezwało K. W. do zapłaty kwoty 899,90 zł z tytułu pozostałej części podatku VAT, albowiem Ubezpieczyciel przelał na konto warsztatu kwotę netto wynikającą z faktury VAT.

W dniu 20 marca 2017 roku K. W. skierowała do (...) Towarzystwa (...) S.A. (...) w W. pismo wyjaśniające swoją sytuację oraz wezwała do dopłaty kwoty 899,90 zł.

W dniu 30 marca 2017 roku K. W. otrzymała decyzję odmowną Ubezpieczyciela. Załączono do niej decyzję wydaną w dniu 3 listopada 2016 roku i doręczoną upoważnionemu warsztatowi. Z jej treści wynikało, iż poszkodowanym w przedmiotowej sprawie jest leasingodawca a nie leasingobiorca, który miał możliwość odliczenia 100% podatku VAT, a zatem wypłacono odszkodowanie w kwocie netto.

K. W. kierowała wezwania do zapłaty do Ubezpieczyciela, co nie przyniosło skutku.

W dniu 24 maja 2017 roku K. W. zapłaciła warsztatowi brakującą kwotę 50% podatku VAT w kwocie 899,90 zł.

(dowód: wezwanie – k. 18, pismo – k. 19, 23-25, decyzja – k. 21-22, 26-27, potwierdzenie przelewu – k. 62, zeznania w charakterze strony K. W. – k. 64-65)

Przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd, oprócz okoliczności niespornych, miał także na względzie dostarczone przez stronę powodową środki dowodowe w postaci dokumentów, które przede wszystkim obrazowały stosunki prawne, łączące strony, lecz także strony umowy leasingu. Żadna ze stron nie kwestionował zgromadzonych w sprawie dokumentów, a także Sąd nie powziął żadnych wątpliwości, aby odmówić im waloru wiarygodności.

Ustalając stan faktyczny przedmiotowej sprawy, Sąd miał na uwadze także zeznania złożone w charakterze strony przez powódkę K. W. (k. 64-65). Powódka opisała stosunki prawne łączące ją z leasingodawcą, a także opisała przebieg postępowania likwidacyjnego oraz kwestie związane z uiszczeniem podatku VAT na rzecz warsztatu naprawczego.

Sąd zważył, co następuje:

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego podkreślenia wymaga, że powód roszczenie swoje wywodzi z odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego z tytułu łączącej go ze sprawcą szkody umowy obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 822 k.c. przez

umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. W myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U.2016.2060 ze zm., dalej: "u.u.o.") z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Natomiast przepis art. 35 u.u.o. stanowi, że ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Nie ulega wątpliwości, że poszkodowanemu przysługuje roszczenie odszkodowawcze wobec pozwanego, obejmujące roszczenie o zwrot kosztów naprawy. Stosownie do treści art. 361 § 1 k.c. obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Możliwość wystąpienia do Ubezpieczyciela z żądaniem wypłaty odszkodowania wraz z podatkiem VAT bądź o zwrot niewypłaconej kwoty podatku, uzależnione jest od ustalenia okoliczności, czy poszkodowany – stosownie do ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U.2017.1221 ze zm.) – jest zarejestrowanym podatnikiem VAT oraz czy ma prawo do dokonania obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy bądź usług. Wskazać bowiem należy iż ugruntowana linia orzecznicza stanowi, że odszkodowanie za szkodę poniesioną przez podatnika podatku VAT na skutek zniszczenia rzeczy, ustalone według ceny rzeczy, nie obejmuje podatku VAT mieszczącego się w tej cenie, w zakresie, w jakim poszkodowany może obniżyć należny od niego podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu rzeczy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., III CZP 14/97, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 150/06).

Należy mieć w tym miejscu na uwadze przepisy art. 86a ust. 1, 2 i 3 ustawy o VAT. W przypadku wydatków związanych z pojazdami samochodowymi kwotę podatku naliczonego, o której mowa w art. 86a ust. 2, stanowi 50% kwoty podatku wynikającej z faktury otrzymanej przez podatnika (art. 86a ust. 1 pkt 1). Do wydatków tych zalicza się: 1) nabycia, importu lub wytworzenia tych pojazdów oraz nabycia lub importu ich części składowych; 2) używania tych pojazdów na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze, związane z tą umową, inne niż wymienione w pkt 3; 3) nabycia lub importu paliw silnikowych, oleju napędowego i gazu, wykorzystywanych do napędu tych pojazdów, usług naprawy lub konserwacji tych pojazdów oraz innych towarów i usług związanych z eksploatacją lub używaniem tych pojazdów (art. 86a ust. 2). Natomiast przepis art. 86a ust. 1 nie ma zastosowania: 1) w przypadku gdy pojazdy samochodowe są: a) wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika lub b) konstrukcyjnie przeznaczone do przewozu co najmniej 10 osób łącznie z kierowcą, jeżeli z dokumentów wydanych na podstawie przepisów o ruchu drogowym wynika takie przeznaczenie.

Podsumowując powyższe zapisy, uznać należy iż jeśli poszkodowanym jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą, który jest zarejestrowany jako podatnik VAT, a jednocześnie uszkodzony pojazd (o masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t) jest wykorzystywany zarówno w działalność gospodarczej, jak i w celach prywatnych, tym samym odszkodowanie wypłacone przez Ubezpieczyciela powinno obejmować kwotę podatku VAT, którą poszkodowany nie może odliczyć. W takim przypadku, powinno obejmować również kwotę 50% kwoty podatku VAT.

Wobec powyższych rozważań kluczowe znaczenie ma ustalenie podmiotu poszkodowanego oraz jego statusu na gruncie przepisów o podatku VAT. Konieczność ta wiąże się z ustaleniami w zakresie pojęć: „szkoda” oraz „poszkodowany”. Szczególna sytuacja ma miejsce, jeśli uszkodzeniu uległ pojazd objęty umową leasingu.

Rozważania rozpocząć należy od zdefiniowania pojęcia "szkody" w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Zagadnienie to budzi spory, jednak zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie przeważa pogląd, zgodnie z którym szkodą w rozumieniu powyższego przepisu jest różnica między stanem majątku poszkodowanego, jaki zaistniał po zdarzeniu

wywołującym szkodę, a stanem tego majątku, jaki istniałby, gdyby nie wystąpiło to zdarzenie. W odniesieniu do szkody komunikacyjnej jest to w praktyce różnica pomiędzy wartością, jaką pojazd przedstawiał w chwili wypadku, a jego wartością po wypadku (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01).

Przechodząc do oceny problemu na gruncie umowy leasingu wskazać należy co następuje. Na podstawie tej umowy finansujący (leasingodawca) zobowiązuje się oddać rzecz korzystającemu (leasingobiorcy) do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony (art. 709¹ k.c.) i wydać mu tę rzecz (art. 709⁴ § 1 k.c.). W umowie leasingu można zastrzec, że korzystający obowiązany jest ponosić koszty ubezpieczenia rzeczy od ryzyka jej utraty w czasie trwania leasingu (art. 709⁶ k.c.). Ustawodawca obciąża więc korzystającego obowiązkiem zawarcia umowy ubezpieczenia autocasco, jeśli przedmiotem leasingu jest samochód. Na podstawie art. 709⁹ k.c. korzystający powinien używać rzeczy w sposób określony w umowie leasingu, a w braku takiego określenia w sposób odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy. Umowa leasingu może przewidywać tzw. opcję przeniesienia własności, a mianowicie zobowiązanie się finansującego do przeniesienia na korzystającego własności rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, co uprawnia korzystającego do żądania od finansującego przeniesienia na jego rzecz własności rzeczy (art. 709¹⁶ k.c.). Do czasu ewentualnego wykonania tzw. opcji przeniesienia własności finansujący jest właścicielem rzeczy i zarazem jej samoistnym posiadaczem, natomiast korzystający jest jej posiadaczem zależnym, dla którego źródłem uprawnienia do używania rzeczy w określony sposób jest właśnie umowa leasingu.

Skoro zatem przez cały okres trwania umowy leasingu właścicielem pojazdu pozostaje finansujący (leasingodawca), to w ocenie Sądu, on winien zostać uznany za poszkodowanego albowiem to w jego majątku powstaje szkoda, czyli uszczerbek spowodowany uszkodzeniem lub zniszczeniem pojazdu, a którego wysokość określając koszty niezbędne do przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego. Rozważania takie wynikają bowiem z szeroko pojmowanej odpowiedzialności odszkodowawczej. To przecież w majątku posiadacza samoistnego powstaje szkoda w postaci straty rzeczowej (zniszczenie lub uszkodzenie pojazdu, a zatem *damnum emergens*). Szkody takiej nie doznaje posiadacz zależny (finansujący). Pomocna w ustaleniu takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2005 r. (III CZP 99/04), którą Sąd aprobuje w całości. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela nie będzie obejmowała szkód związanych ze zwiększeniem pasywów po stronie korzystającego (tzn. powódki), a które są związane ze zleceniem naprawy uszkodzonego pojazdu, które podlegają rozliczeniu między korzystającym a finansującym w ramach łączącej strony umowy leasingu. Okoliczności tych nie zmieniają także zapisy umowy leasingu łączącej przecież finansującego (leasingodawcę) z korzystającym (leasingobiorcą) – jak np. pkt 3.6. OWU. Dla podmiotu trzeciego (wobec stron umowy leasingu) nie może mieć znaczenia, jakie są bezpośrednie stosunki a tym samym zasady rozliczenia między stronami umowy. Bez znaczenia jest także fakt, iż faktura została wystawiona na rzecz korzystającego (powódki). Wzięcie pod uwagę takich zapisów zmieniałoby osobę poszkodowanego a tym samym wpływałoby bezpośrednio na wysokość szkody. Koniecznym jest zatem ustalenie zasady, iż to finansujący, jako właściciel, jest poszkodowanym w przypadku zajścia zdarzenia powodującego szkodę, w przypadku pojazdu objętego umową leasingu. Ewentualne roszczenia wynikające z w/w okoliczności, winny zostać uregulowane pomiędzy podmiotami stosunku prawnego (umowy leasingu).

Podsumowując, uznać należy iż to nie powódka jest osobą poszkodowaną w przypadku szkody w pojeździe M. (...), która miała miejsce w 2016 roku, lecz jest nim podmiot leasingodawcy ((...) S.A. w P.). Skoro podmiot ten jest płatnikiem podatku VAT i ma prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy bądź usług (okoliczność bezsporna), tym samym ubezpieczyciel mógł wypłacić odszkodowanie w kwocie netto, a powódka nie ma podstawy prawnej do żądania zwrotu kwoty 50% kwoty podatku VAT, którą uiściła na rzecz warsztatu naprawiającego pojazd M. (...).

Z uwagi na powyższe, Sąd oddalił powództwo w całości na podstawie przepisów powołanych w treści uzasadnienia. Sąd orzekł również o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego ogólną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro zatem powódka przegrał go w całości, winna tym samym zwrócić pozwanemu wszelkie poniesione przez niego koszty. Do tych zaliczała się: kwota 270 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego (§

2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, t.j. Dz.U.2015.1804 ze zm.).